

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

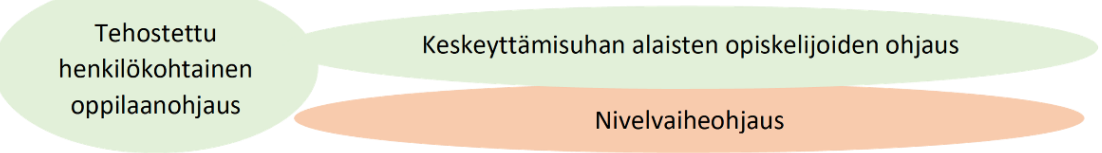
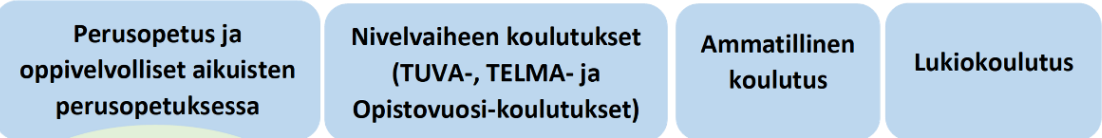
Opinto-ohjauksen uusia muotoja koskeva arviointi 2022-2024

Lukiokoulutuksen tuloksia ja
kehittämissuosituksia

Kati Jokio

Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kokonaisuuden toteutuminen

Valmiit aineistot: Vipunen, KOSKI, Tilastokeskus, opiskelijabarometrit
Kyselyaineistot: Koulujen ja oppilaitosten ohjaus-, opetus- ja johtohenkilöstö
Haastattelut ja työpajat: oppilaat ja opiskelijat, ohjaushenkilöstö

Kuntien ohjaus- ja valvontavastuut koskien oppivelvollisuuden suorittamista

Kyselyaineisto

Lait ja asetukset

Perusopetuslaki (628/1998)

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)

Laki tutkintoon valmentavasta koulutuksesta (1215/2020)

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)

Lukiolaki (714/2018)

Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013

Muut ohjaavat dokumentit

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seurantasuunnitelma 2021–2024

Hallituksen esitys eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 173/2020

Rahoitus

Laki kunnan peruspalvelujen rahoituksesta 618/2021

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009

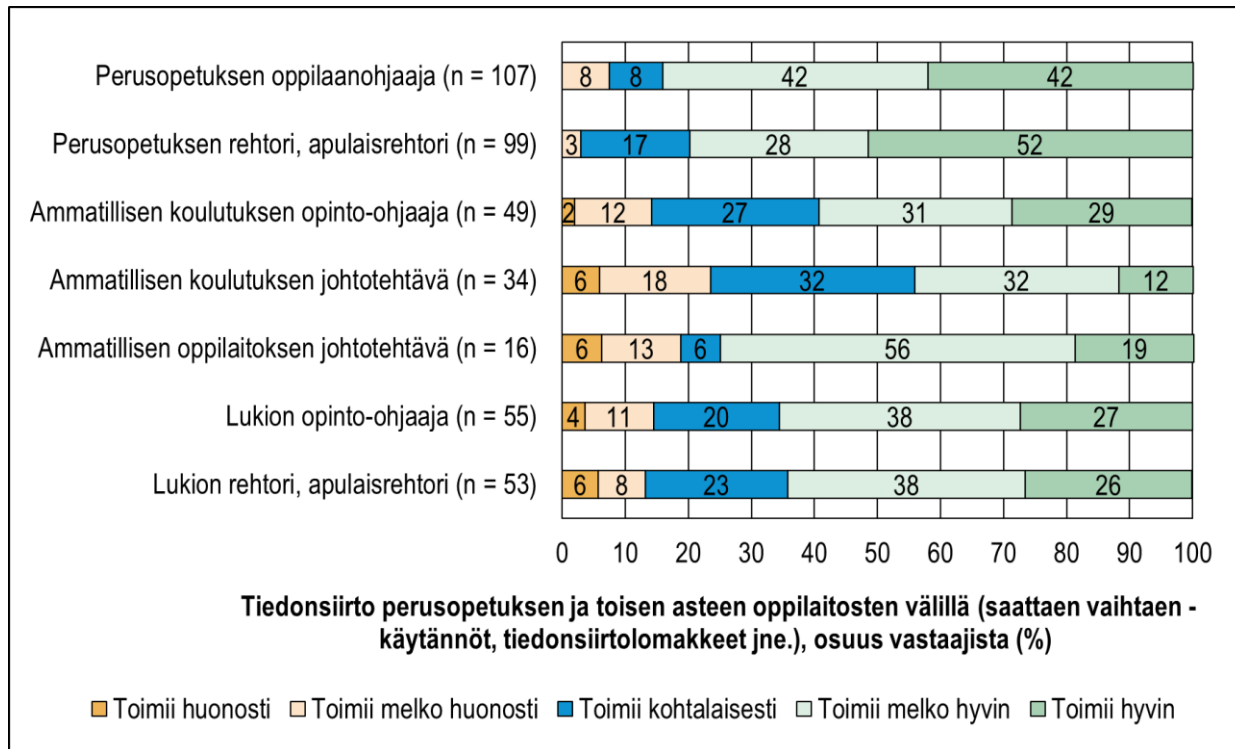
Opetus- ja kulttuuriministeriö: Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma, pysyvä rahoitus ja hankerahoitus

Sisältö

- Tiedonsiirto
- Nivelvaiheyhteistyö
- Lukion jatko-ohjaus
- Oppivelvollisuusikäisten sijoittuminen koulutukseen
- Kehittämissuosituksia

Tiedonsiirto perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitosten välillä

- Perusopetuksen vastaajat arvioivat tiedonsiirron toimivuuden paremmaksi kuin toisen asteen vastaajat.
- Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajista sekä koulutuksen johtotehtävissä työskentelevistä moni vastaaja arvioi tiedonsiirtokäytäntöjen toimivuuden perusopetuksen kanssa korkeintaan kohtalaiseksi. Samoin lukion vastauksissa oli jonkin verran vaihtelua.

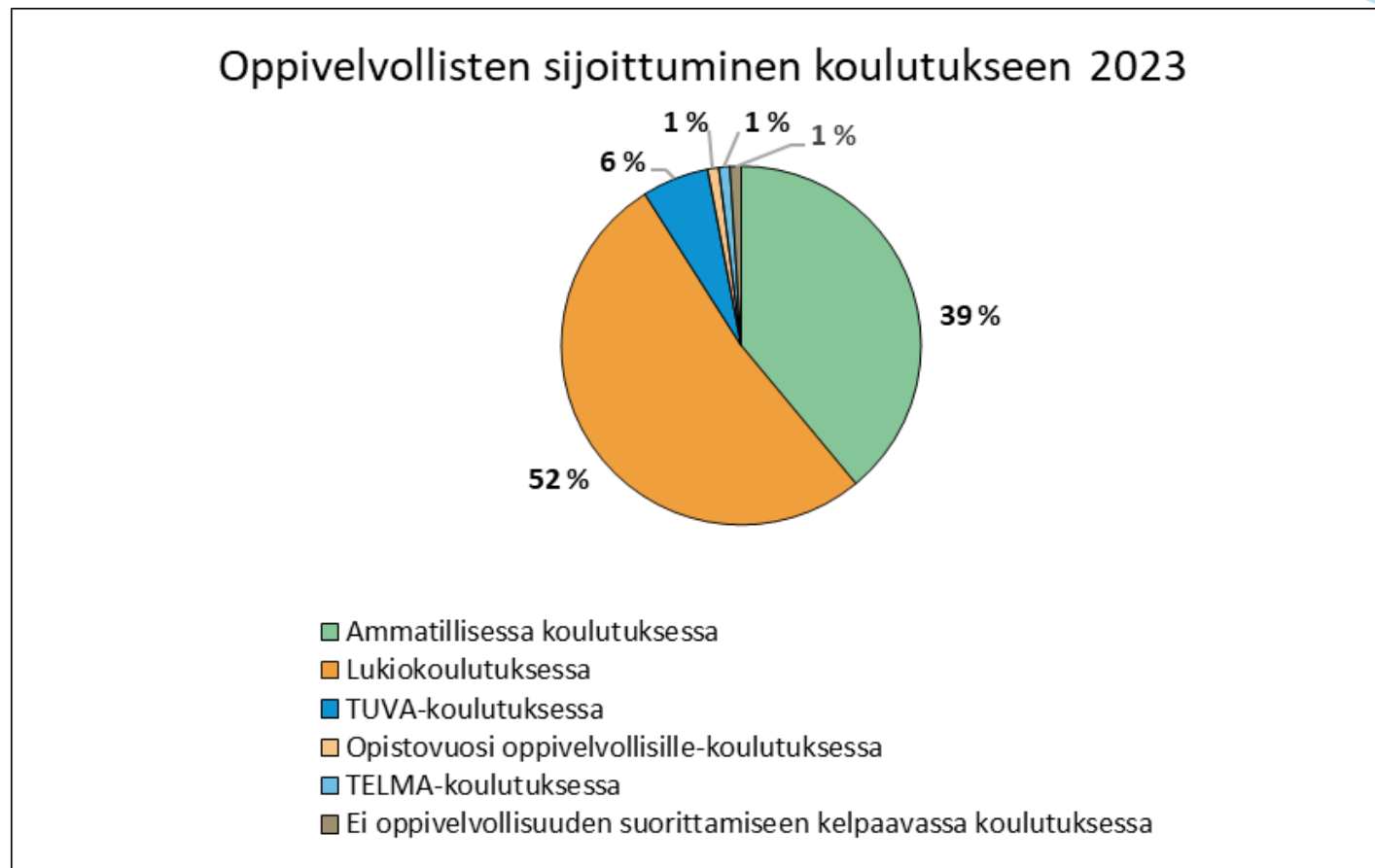
Avoimet vastaukset nivelvaiheyhteistyöstä

- Tiedonsiirtopalaverit, joihin osallistuu perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen henkilöstöä, koettiin tärkeäksi hyväksi käytännöksi kaikkien koulutusten henkilöstön vastauksissa
- Henkilökohtaiset verkostot ja matala kynnyks yhteidenottoon lisäsi yhteistyön toimivuutta
- Huoltajien ja mahdollisesti moniammatillisen verkoston kanssa tehtävä yhteistyö mainittiin olennaiseksi osaksi tukea tarvitsevien nuorten toisen asteen nivelvaihesiirtymää
- Erilaisten tutustumisten ja koulutuskokeilujen toisen asteen oppilaitoksiin koettiin vahvistavan perusopetuksen oppilaiden koulutusvalintoja
- Toisen asteen koulutukseen toivottiin lisää tietoa varsinkin perusopetuksessa tuen tarpeessa olleista opiskelijoista
- Välttämättömien tietojen sisällön tulokinnassa on vastausten mukaan eroa
- Tiedonsiirtoon toivottiin selkeämpiä käytänteitä, mahdollisesti myös valtakunnallista rakennetta, joka selkiyttäisi opetuksen ja ohjauksen parissa työskenteleville, mitkä ovat laissa mainitut välttämättömät tiedot, jotka tulee kouluasteiden ja koulutuksen järjestäjien välillä siirtää.

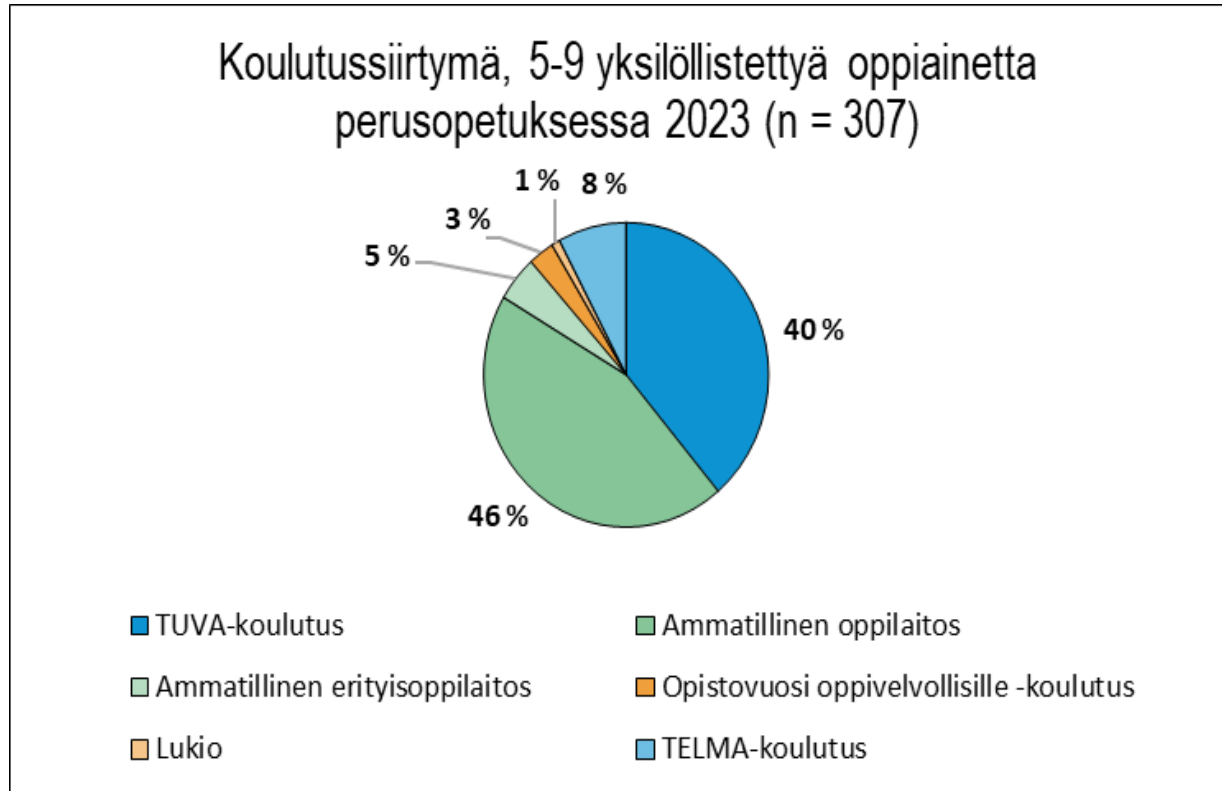
Lukion jatko-ohjaus

- Lukiosta valmistunut nuori on oikeutettu saamaan oppilaitoksesta, josta on valmistunut, jatko-ohjausta valmistumistaan seuraavan vuoden ajan (lukiolaki 714/2018, 25 §).
- Lukioden kyselyvastausten mukaan opinto-ohjaajat suhtautuivat jatko-ohjaustarpeen ennakkoinnin, resursoinnin ja jatko-ohjauksen vaikuttavuuden seurannan toteutumiseen kielteisemmin kuin oppilaitosten johtohenkilöstö.
  - Noin kolmasosa lukioden opinto-ohjaajista arvioi, että jatko-ohjaustarpeen ennakkointi toteutuu oppilaitoksessaan melko huonosti tai huonosti.
  - Noin 30 prosenttia lukion opinto-ohjaajista ja arvioi, että jatko-ohjauksen vaikuttavuuden seuranta toteutuu heidän oppilaitoksessaan huonosti tai melko huonosti.
  - Vajaa viidennes opinto-ohjaajista arvioi, että jatko-ohjaus on huomioitu resursoinnissa huonosti tai melko huonosti.
- Lukiokoulutuksessa jatko-ohjaus näytti olevan lähes täysin opinto-ohjaajan tehtävänä, sillä vain alle kymmenesosa vastaajista mainitsi jatko-ohjausta toteuttavan myös muut henkilöt, kuten opettajat ja erityisopettajat (vrt. Kaikki ohjaavat –periaate)

Oppivelvollisten sijoittuminen koulutukseen 2023

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaan perusopetuksessa opiskelleiden siirtymät toisen asteen opintoihin: 5-9 oppiainetta yksilöllistetty

Vuosina 2021-2023 **5-9 oppiaineen yksilöllistetyn oppimäärän** mukaisesti opiskelleet siirtyivät pääsääntöisesti opiskelemaan yleisiin ammatillisiin oppilaitoksiin perustutkintoihin, tai TUVA-koulutukseen (TUVA-koulutuksissa koulutuksen järjestäjänä myös lukiokoulutus ja vapaan sivistystyön oppilaitokset)

Perusopetuksessa erityistä tukea tarvinneiden oppilaiden siirtymät tutkintokoulutukseen 2023

2023 erityisen tuen päätöksen saaneita perusopetuksen suorittaneita oli yhteensä 7083, joista

- ammatillisiin erityisoppilaitoksiin jatkoi 222 / 3 %
- yleisiin ammatillisiin oppilaitoksiin jatkoi 3764 / 53 %
- **lukiokoulutukseen jatkoi 661 / 9 %**

Luvut sisältävät ne oppilaat, jotka ovat perusopetuksen aikana opiskelleet yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti ja ne, joilla ei ole yksilöllistettyjä oppimääriä opinnoissaan ollut, ja erityisen tuen päätös on tehty muista syistä.

TUVA-koulutukseen siirtyneet, joilla on ollut perusopetuksessa erityisen tuen päätös 2022

Vuonna 2022 TUVA-koulutukseen siirtyi yhteensä 3183 perusopetuksen päättäneitä oppivelvollista. Heistä noin puolella (48,9 %, 1557 oppilaalla) oli ollut perusopetuksen päättyessä erityisen tuen päätös. TUVA-koulutuksessa tehtiin erityisen tuen päätös 516 opiskelijalle, joka vastaa noin 16 prosenttia kaikista TUVA-koulutuksessa aloittaneista opiskelijoista.

Kehittämissuosituksia

- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien tulee varmistaa, että ohjaus- ja opetushenkilöstöllä on riittävästi aikaa yksilölliseen ohjaukseen. Jokaisen oppijan tulee saada **tarpeidensa mukaista ohjausta**. Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut mahdollistavat ohjaustarpeiden tehokkaamman tunnistamisen niidenkin nuorten osalta, jotka eivät tarpeistaan huolimatta hakeudu oma-aloitteisesti ohjaukseen.
- **Lukiokoulutuksen opinto-ohjauksen** sisältöjen kehittäminen nykyistä monipuolisemmaksi **huomioiden uraohjauksen**
- **TUVA-koulutuksessa** siirtymien tukeminen sekä ammatillisiin että lukio-opintoihin
- **Opistovuosi oppivelvollisille -koulutuksen** hyvien käytänteiden selvittäminen, joita voidaan soveltaa nuorille suunnattujen matalan kynnyksen oppimisympäristöjen kehittämisessä.
- **Ohjaussuunnitelmien laatiminen** ohjaus- ja opetushenkilöstön, opettajien, oppilas- ja opiskeluhuollon, huoltajien ja oppilaiden/opiskelijoiden kanssa ja niiden tarkentaminen koulu-, oppilaitos- tai koulutuskohtaisesti huomioiden myös nivelvaihe- ja valmentavat koulutukset. Ohjaussuunnitelmiin mm. ohjausvastuiden tarkentaminen, ohjauksen resursointi ja sen vastaavuus ohjauksen tavoitteisiin sekä ohjauksen kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi
- **Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sekä hyvinvointialueiden toimijoiden yhteistyön** edistäminen, jotta oppivelvollisuuslakia tulkitaan yhdenmukaisesti
- **Nivel- ja siirtymävaiheiden tiedonsiirtokäytänteiden** tarkentaminen ja tehostaminen (ks. Opetushallitus; laissa mainitut välttämättömät siirrettävät tiedot)
- Uusien matalan kynnyksen **oppimisympäristöjen** kehittäminen (esim. Opistovuosi oppivelvollisille, työpajat)
- **Ryhmäyttämisen** ja sen erilaisten toimintatapojen kehittäminen

Kiitos!

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

[OHJA suomeksi](#)

[OHJA på svenska](#)

[OHJA in English](#)